

ב"ה, גליון 0 - אלול תשכ"ט
וועד העולמי לקרב הגאולה שלימה
על ידי שנקיים מצות התוכחה כהלכתה
ירושלים עיה"ק תובב"א

~~~~~

מורה הוראות ומדריך הדרכות לקיום מצות התוכחה

מה**

דברים נוראים ומפחידים מבעל שאלות ותשובות בנימין זאב תשובה
(סימן דפב) בענין תוכחה ומחאה

... ונחזור לנידון דידן דלאו האנשי' החוטאי' דהוכיחום ולא קבלו, מותר לשנאותם, כדאמרינן בפסחים פרק ערבי פסחים "כי תראה חמור שונאך" וגו' והא כתיב "לא תשנא את אחיך בלבבך" אלא מיירי הכא כגון שרואה בו דבר עבירה והוכיחו, ולא קבל ממנו, שמותר לשנאותו וראוי לנטור להם איבה כיון דח"ה נעשה על ידם, ואמרינן ביומא ריש פר' בראשונה, אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יהוצדק כל ת"ח שאינו נוקם ונוטר כנחש אינו ת"ח, ופריך והא כתיב "לא תקום ולא תטור", ומשני ההוא בממון הוא דכתיב, ודייקינן בממון הוא דלא תטור הא בח"ה נקמינן ונטרינן, ומסיפיה דקרא נוכיח דכן הוא דכתיב את בני עמך ודרשינן בעושי מעשה עמך וכדומה...

...ראוי לשרידי ה' למחות ויוכיחם אפי' מאה פעמים דממצות הוכח תוכיח אינו ניצל, ואלו האנשים החטאים מזידין הן, ואף על פי שאתה מוסיף על עונשן ולא יקבלוהו הלעיטהו לרשע וימות, ואף על גב דביבמות שילהי (פ' העל ידי) אמר רבי אלעזר בן שמוע כשם שמצוה על אדם לומר דבר הנשמע כך מצוה על אדם

שלא לומר דבר שאינו נשמע, וגם סמ"ג כתב שם דאף במזידין צריך לשתוק והביא ראיה (פ' הע"י) אמר רבי אלעזר בן שמוע כשם שמצוה על אדם לומר דבר הנשמע כך מצוה על אדם שלא לומר דבר שאינו נשמע, וגם סמ"ג כתב שם דאף במזידין צריך לשתוק והביא ראיה (מפ' הע"י) היינו בדבר עבירה קלה, אבל בנדון כזה דאיכא בי' ביטול דיני התורה צריך האדם להוכיח כמה וכמה פעמים עד שיכנו החוטא, ועד שיקללנו, ועד שיעשה לו נזיפה, כדאיתא בערכין (פ' יש בערכין) משם רב ושמואל ור' יוחנן ושלשתן מקרא אחד דרשו מויחר אף שאול ביהונתן וגו' פירש"י יהונתן הוכיח אביו שאול עד שקצף עליו שאול.

ואף על גב דהרמב"ם פסק בהלכות דעות (פ"ו) כרב דאמר עד שיכנו אין הלכה כן, אלא כר' יוחנן דאמר עד כדי נזיפה, וכן דעת סמ"ג בעשין (סימן י"א) והלכה כרבי יוחנן לגבי כולו כדאיתא פ"ק דביצה והשתא נדין ק"ו מיהונתן עם אביו, דאם הבן דחייב בכבוד אביו הוכיחו לא כ"ש איש לחבירו שאינו חייב בכבודו דצריך להוכיחו, ואי איתא דבמזידין ישתוק כדכתב סמ"ג מאי האי דחזר הקדוש ברוך הוא ממדה טובה לרעה הא לא היו מוזהרין להוכיחם ולמחות בידן אלא מדהודה הקדוש ברוך הוא למ"ה ע"כ צריך לומר דחייב האדם למחות ולהוכיח, וכ"ש אהאי עבירה כי הכא ולא דוקא אעבירה גדולה כי האי אלא אפילו על לאו א' חייב למחות ולמסור נפשו כדי להחזיק את הדת ומשום קדושת ה' דהכי אשכחן בברכות פרק מי שמתו דמסר נפשו רב אדא בר אהבה על לאו דכלאים ומשום פריצותא דחזייה לההיא גויה דהות לבישא כרבלתא בשוקא פירוש בגד אדום דאין דרך בנות ישראל להתכסות בו שהוא פריצות ומביא לידי עבירה וכמו שכתב הערוך ערך כרבל ראשון, ותדע דקפדין אלבוש אדום דהאלפסי ז"ל (בסנהדרין פרק בן סורר ומורה) כתב אמר רבה בר יצחק אמר רב אפילו ערקתא דמסנאה פירוש הגוי' באותו זמן היו עושין רצועות של מנעליהן אדומות, וישראל היו עושין שחורות כדי שלא ילבשו מלבוש נכרי ואם יאמר

הגוי לישראל עשה וכו' רצועות מנעלך אדומות בפרהסיא או נהרוג אותך יהרג ואל יעשה, ואף על פי שהוא מצוה קלה, וכמה פרהסיא, אמר רבי יעקב אמר רבי יוחנן אין פרהסיא פתוחה מעשרה בני אדם הא קמן דלבישת אדום שנוהגים הגוי' פריצות הוא לישראל מדהביא האלפסי האדום בגוים והשחור לישראל דאין דרך ישראל להיות אדום לבושם אלא שחור שהוא מורה הכנעה ומשום הכי נקט לגוים אדום ולישראל שחור ודוקא נקט להשמיענו דאין דרך ב"י ללבוש אדום שהוא לבוש חשוב כדפירש"י פ' מי שמתו גבי ההיא גויה דהות לבישא כרבלתא שהוא לבוש חשוב וקם רב אדא קרעה מינה דחשב ישראלית היתה איגלאי מלתא למפרע דגויה היתה שמיוה בארבע מאות זוזי והתם היה לו לרבי אדא לירא אפילו שהיתה ישראלית שמא אחד מקרוביה יכנו או יקללנו או יזפינו ולא חש כלל אלא מסר נפשו משום להחזיק הדת ומשום קדוש ה' דחשב דישראלית היתה ומשום פריצות ומשום כלאים מסר נפשו כל שכן הכא דאיכא ביטול מצות הרבה דראוי לו לאדם למסור נפשו להחזיק הדת ואפי' ראה אדם רבו לובש כלאים של תורה חייב לקורעו מעליו כדכתב הרמב"ם הלכות כלאים סוף פ"י וסמ"ג בלאוין סימן רפ"ז וזה לשונו הרואה כלאים של תורה על חבירו אפילו היה מהלך בשוק כופין לו וקורעין מעליו מיד ואפילו היה רבו שלמדו תורה וחכמה שאין כבוד הבריות דוחה איסור לא תעשה המפורש בתורה כו' עד לפיכך אם היה עליו שעטנז של דבריהם אינו קורעו מעליו בשוק עד שמגיע לביתו ואם היה של תורה פושטו מיד עד כאן לשונו ורב אדא כיון דראה שהיתה לבושה אדום דאיכא ביה פריצות חשב נמי דהיה נמי כלאים של תורה ולכך קרעה מינה ואפילו שהיתה אשה חשובה דאין חכמה ואין תבונה ואין עצה לנגד ה' ובכלאים של תורה אפילו הוא בעצמו חייב לפושטו מעליו בשוק אפילו שיזלזל עצמו בכך דאין חכמה ותבונה ועצה חשובה נגד מצות ה' יתברך.

... ונחזור לעניינינו דהכא דאיכא בידייהו חילול ה' מי שיוכיחם ומייסרם קידוש ה' עושה ואפי' למסור נפשו לקיום הדת יש להוכיח דהא התם לגבי רב אדא משו' קדוש ה' מסרי נפשייהו קמאי דאמרינן התם אנן קא מצערנא נפשיה ומצווח קא צווחינן ולית דמשגח בן א"ל קמאי הוו מסרי נפשייהו אקדושת ה' אנן לא מסרינן נפשינן אקדושת ה' כי הא דרבי אדא בר אהבה כו' ואם חס ושלום לא נוכיח אותם במה שביטלו דיני התורה אנן נענשין דמי שיש בידו למחות ואינו מוחה נענש דבעבירה גדולה כי הכא צריך להוכיח מיד, עד כאן לשונו. (ועינין שם באריכות גדול).

וועד העולמי לקרב הגאולה שלימה על ידי קיום מצות התוכחה כהלכה
(המשך אי"ה בגליון הבא)